

C SURGÓ ÉS V IDEÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap — Megjelenik minden vasárnap

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre: 4 frt (8 kor.) Félévre: 2 frt (4 kor.)
Negyedévre: 1 frt (2 kor.)
Egyes szám ára: 10 kr. (20 fill.)

Szerkeszti:
Dr. Nagy Sándor ügyvéd.
Szerkesztőség: Csurgó, Széchenyi-tér.
Kéziratok vissza nem adnak.

KIADÓHIVATAL:
Vágó Gyula könyvnyomdája,
hova az előfizetési díjak és a hirdetések küldendők.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nemzeti kultúra.

Bizonyos elfogódottsággal kezdünk cikünkünkhez. Thémánk anyaga is meglehetősen el van már koptatva a zsunalisztika napi szolgálatában. Az az általános érdeklődés, mely a hetvenes években, midőn kulturánk nemzeti czélokért modern alapokra helyezkedett, rég kialvóban van. A sajtó szót ejt érte, de hangja sokszor elhangzó szó a pusztában. Hol van a magyar társadalomnak amaz érdeklődése, mely Eötvös József, a népmívelő nagy reformatorának idejében a magyar szívet fogva tartotta?

Mindazonáltal szót ejtünk e kérdésben, mert erős bizva bizással mégis azt hisszük, hogy az eszme nincs elkoptatva annyira, hogy most, midőn a törvényhozásban szónokok mondják el eszméiket róla, ne hagyjon nyomot a kedélyekben a legigazabb, a legnemesebb, a nemzet megerősödésére legjobban elvezető — fájdalom! — még mindig csak aspiráció: a nemzeti kultúra.

Az utóbbi időben sűrűn hivatkoznak a haza bölcsének Deák Ferencznek beszédeire, nagy igazságokat rejtő mondásaira. De senki sem hivatkozott ez örökigazságra, melyet a haza bölcsé mondott ezekben: „Korunkban csak azon nemzetnek van jövője, mely

komolyan törekszik az általános műveltség színvonalára emelkedni és azon előre haladni.“ És akarunk-e mi? Kétségtelenül akarunk! De komolyan akarunk-e? Ha igen, honnét van az mégis, hogy kulturánk számos nyomorúsága az egyetemes érdeklődésig és annak megjavítására való jószándékáig jutni nem tud.

Hogy történhet az, hogy nagyon sok közéleti férfunk a nemzeti kulturát egy közkeletű frázisnak tartja.

Lehet-e a nemzeti kulturának kereteit megszabni? Igen is lehet és azt egyik szónok ki is fejtette, az államnak elfoglalni a nemzetiségektől a kultúra terén mindazon pontokat, a melyek még elfoglalhatók. Még ez sem elég. Meg kell szabadítani népművelésünket számos nyomorúságaitól és mindenekelőtt anachronismussá kell tennünk az antik kornak régi nagy igazságát, hogy a kit az istenek gyűlölnék, azt tanítóvá teszik. Mert az most nem anachronismus. Sehol jobban nem illik ez igazság, mint Magyarországon a kultúra munkásaira. Az állam megijed azon terhektől, melyeket felekezetektől kellene elvállalnia, de arra nem vet ügyet, hogy éppen legtöbnyire a felekezetek kezén kell a nemzeti kultúra sérelmét látnunk. Minden téren érvényesül a bibliai mondás, hogy a munkás méltó az ő bérére, egyedül a

kultúra munkásait nem akarjuk föl szabadítani az anyagi gondok nyúgteitól, melyeket kétségtelenül népmívelésünk érez meg. Avagy frázis-e ott a nemzeti kultúra eszményeért küzdeni, a hol az elméket majdnem lethargikus közöny fogta el, a kényelem-szeretetek az a szinte bűnös igyekezete, hogy maradjon minden a régiben.

Lehet, hogy e sorok írója nagyon is pessimistikus szemekkel lát, de nincs e oka reá? Mikor a magyar kulturának hódító hadjáratot kellene viselni és haladunk csiga lassusággal. Húszonhét év óta alig emelkedett valami a kulturának tett áldozat. Hiszen így is haladunk az kétségtelen, de a haladás a modern iskolaeszmének, az általános tankötelezettségnek és a szakszerű tanító képzésnek eredménye, a mi azonban Montecuculi szerint a háboruhoz legjobban kell a pénz, a pénz és ismét a pénz! — ez a három nagy tényező hiányzik.

Most már nem ábrándos követelés, hogy népoktatásunk legyen intenzív és a 200 gyermek tanuló egy osztályban adassék át a multnak. Ez is a nemzeti kultúra egyik szüksége. Mert nem az a külsőség, hogy végre is minden helységnek van népművelő hajléka, teszi ki a nemzeti kulturát, hanem annak szelleme. Szellemét pedig a benne működő tanítómester adja, ki viszont

T á r c s a.

Somogy megye.*)

Írta: **Baksay Sándor.**
(Folytatás.)

És mivel jobbágy és magyar jobbágy volt, mondani is fölösleges, hogy életmódja, foglalkozása a földművelés, melyben a szokott gabnafajok természetese mellett a homokos részeken szembetűnő a pohanka (hajdina), kukoriczaja mellett a czirkot is kedveli, mert a ló attól kap fenyes fekete szort. Kendert bőven természet Szigetvár és Darány vidéke. Sok és szép ten terem a csökölyi földön és Csökölytől fel Csoknyaig, azon a szép nyílt síkságon, mely az erdős, dombos Beisó-Somogynek ritkaságaként Segesd felé terül s melynek koronájaként a láthatáron emelkedik a történeti nevezetességű segesdi kolostor. Itt pihent ki magát a legnagyobbik Béla királyunk hosszú futásból és a Babenbergi Frigyesztől vett csalódásából és szegényeből; idáig bírta hozni halálos sebet a mohi pusztáról öcsese, Kálmán herceg is. Itt várt Napolyból visszatérő fiara is a Nagy Lajos anyja.

*) Az osztrák magyar monarchia című műből szerző szívesegéből átengedett részlet

A megye három sarkán elterülő hegy-csoport — inkább hegyes vidék — számtalan domborulatain díszlik a szőlő és az erdő. E hegyi erdők szerencséje az utak hiánya vagy rosasága volt, mely miatt a szállítás sok nehézséggel és költséggel járt s így kevesebb pusztulásnak voltak alávetve, mint síksági testvéreik. A filoxerának azonban, mely a szőlő tövére vetette fogát, nem állotta útját semmi s ma már nem a szőlőültetvényeket, hanem azoknak csupán helyeit kell es lehet számba venni. Az egész Külső-Somogy Balatonra néző dombjai pusztulóban vannak, a latrányival együtt, mely borával a többi fölött kitűnik. A Dravara dűlő hegy-csoport királya a zakányi volt; ugyanezen csoportnak szép gesztenyeerdői Iharos-Bereny határát ekesítik. A természeti szépségekben meglepően gazdag Zselicz lejtői szintén jó bortermő helyek. A legnevesebb borokat azonban az az eddig még nem említett kis hegygerincz adta, mely Balaton-Berenytől Böhönyeig a kethelyi, marczali, böhönyei uradalmi pinczéken keresztül a szomszéd megyékbe egész Sopronig s még tovább is árasztotta keresett nedvét. A jó borok mellett akad Somogyban három emberes bor is somogyi nyelven erős bor (erős . . . meginni) s más effele, melyet a kegyetlen humor saját névvel jelöl meg; ilyen az egrest körszag,

a jádi nyavala, melytől a filoxera is elpusztul s melyből természetje is csak penitencziális heten iszik. Egyébként a somogyi embert nem busítja a filoxera. Kívágja tökélet s a földet más veteményre hasznosítja, aztán leszáll a homokra s ott csinál magának hegyet. A Balaton egész hosszában, a Nagy-berek szélein, a merre régebben a kis tenger hajjai kecskézték, az egész part ki van már fodrozva és csipkezeve szőlőültetvényekkel. Lelle, Boglár és Fonyód szömei előtt öles vesszőket hajt a tavali ültetés. Ugy van! Somogy küzd es nem enged ki-fonnyadni ezimereből a szőlőfűrtöt.

Ezen dombok között folydogálnak a megye benszülött vizei, régebben sásas, nádas, elecs- (Butomus) és vizirózsa termő ingoványok, ma retöntözö szabályozott, de apró vízcsekék; és hűségtelenek is, mert valamennyi ki kívánczik a vármegyéből. A három águ Rinya, egyékként is a legszebb, leghasznosabb és legegyszerűbb első-szülött, a kivétel; mindenütt az atádi erdőségek szélen rohanva szalad le, Babócsánál és Barcsnál két ágon szakad a Drávába, csak úgy megkövetlven a maga Deltáját, mint bármely más anya-folyó. Még ártere is van, mint bátyjainak; ki is csap, de nem pusztítás, hanem öntözés végett; áldja is az ujnapi ember a lába nyomát is, mert a hol

csak úgy működhet az eszme érdekében, ha az amugy is reformálandó alsó-foku iskolaszervezet minden rendelkezése betartva létszen.

És odajutottunk, hogy teljes lelkesedésünkből hirdessük, miként a nemzeti kulturáért minden embernek tenni kell. Ez eszme valóban csak akkor nyeri el győzelmét, ha érte hazánk minden polgára hevülni lelke-edni fog. Mindenki a maga működési helyén fogjon össze nagy lelkesedéssel, igaz szándékokkal. A millenáris ünnep nagy alkalma hangoljon kulturális áldozatokra. Hisz nincs hely, a hol a kulturának fontos szükségéi ne lennének. És főleg: változtassuk meg vélekedésünket a nemzeti eszmény felől. Mert a társadalom közérdeklődése nélkül a nemzeti kultúra igazán frázis. Mert a hon az ő nemzeti kulturája nélkül nem állhat meg. Őseink a Donés Káspium mellől is magokkal hordozták a hazát s magokkal szállíták azt ide: ugyanis emberek teszik a valóságos hazát, nem élettelen halmok és térségek, melyek ezerforma népnek egyforma érzékeltenséggel adhatnak lakást.

Járásunk közigazgatási statisztikája 1894. évben.

Hogy a csurgói járás főszolgabírói hivatala mily tevékenységet fejt ki s hogy járásunk közigazgatási teendői évről-évre mennyire fokozódnak, annak illusztrálására közöljük az alábbi statisztikát, mely nemcsak a szoros értelemben vett közigazgatási teendőket öleli fel, hanem más közérdekű dolgokkal is foglalkozik.

A kimutatás legérdekesebb részeit következőkben adjuk: beérkezett 8115 közig.-629 lit. összesen 8734 úgydarab, ebből főszolgabírói 4748,- szolgabírói 3988 darab intéztetett, hátrállék 18 drb.

1893 évben beérkezett 7777 úgydarab,- szaporodás 957 úgydarab.

Vegyes természetű pénz befolyt 20846 frt 39 kr., ipardíj 19 frt, zenedíj 112 frt, büntetés — pénz 1096 frt 56 kr. összesen 22073 frt 95 kr.

Büntetés kiszabott 2327 frt 95 kr., ebből befolyt 1096 frt 56 kr vagyontalanság miatt leiratott 1231 frt 39 kr. Fogházzal büntetve volt 171 egyén, — 586 nap.

Egyenes adó a járás területén előíratott 197271 frt 99 kr., ebből leiratott 5479 frt 95 kr., befizetett 189486 frt 4 kr. hátralek 2305 frt., — ebből külbirtokosoknál 1462 frt, a járás területén hátralek 843 frt, ezzel szemben túlfizetés 728 frt. —

Sorozásra mind három korosztályban felhivatott 596 hadköteles, besoroztatott 126, törvény ellen távol volt 54, ebből utóalpitattott 33, — jelenleg törv. távollevő 21. — A póttartalékosok száma 27, tanító 23, lelkész 4, összesen 54.

Tűzesetek száma 23, tűzvész 1. — A p.-szel.-királyi tűzvész károsultjai javára befolyt 1011 frt 63 kr. készpénz, 49 métermáza vegyes gabona és ami még egyenesen a községben érkezett. A tűzvész által okozott kár 38600 frt.

Egészségügy: Holyagos himlőben betegült 8, meghalt 4, gyógyult 4. Roncsoló torok lobbán betegült 76, meghalt 25, gyógyult 51. Szamar hurutban betegült 108, meghalt 4, gyógyult 104. Fültő-mirigy-lobbán betegült 49, gyógyult 49. Vörhenyben betegült 6, meghalt 2, gyógyult 4. Torokgyikban betegült 8 meghalt 6, gyógyult 2. Egyéb betegségekben meghalt 726, összes halálozás 777, — ebből 408 férfi, 369 nő. Balesetek száma 7, eroszakos halál 1, öngyilkosság 1.

Ebvesztettség Szentán és Ih-Berény községekben 1—1 esetben fordult elő 1—1 ember marással, — kik Pasteur intézetbe Bpestre szállítottak, — 1 meghalt, 1 felgyógyult. Allat-járvány nem fordult elő.

A diák bál jan. 31.

Főgimnáziumunk fiatalsága babérain nyugszik. Bálja kitünően sikerült. Rosszul fejeztük ki magunkat, nem bál volt ez, hanem egy nyüzsgő tábor káprázatos képe, valóságos „sokadalom” Csurgó lakosainak száma, ha jan. 31-én népszámlálást rendeznek, bizonyára 2—300 emberrel szaporodik.

Csurgón volt az egész Somogymegye, sőt a szomszédos vármegyék is több tagu küldöttséget küldöttek, kik között „igazi tanúságtétel” végett nagy számban szerepeltek a „fiatal” leányok, kik bizonyára szép somogyi emlékekkel vettek tőlünk búcsút.

Ilyen mulatságot csak diákjaink képesek rendezni, ekkora közönséget csak ők képesek össze hozni. A közönséget csak ők tudják igazán szórakoztatni. Gondoskodnak róla, hogy mindenki mulasson. A papákat és mamákat elbűvölik a zenevel, az előadó és alakító művészetekkel, a fiataloknak pedig, a ki a művészettől is türelmetlenül gondol Therpsichoréra, oly kárpótlást nyujtanak a 2 órai műsor alatt tanusított türel-

metlenségért; melyre még évek múlva is kellemesen gondolnak vissza.

Szóval itt az a jelszó, hogy mindenkinek jól kell mulatni. S ezen jelszó évről-évre következetesen megvalósul.

Az idei diák bál főleg kivált az elődeitől. Ilyen közönség még nem volt Csurgón. Ekkora publikumot nem láttunk soha. Nem nagyitunk, ha azt állítjuk, hogy a helyi összes mulatságok összes publikumának létszáma, elenyésző csekélység, azon szám arányhoz, mely alatt a „Korona” nagyterme szinte roskadozni látszott.

Már 8 órakor zsúfolva volt a terem, melynek lefoglalható helyeit, mintegy 150 hölgy — kiknek 2/3 részét a vidék képezte (szállta meg). A férfi közönség, melynek létszáma jóval nagyobb volt, mintegy nagy fekete gyűrű, zárta egy nagy körbe a festői csoportot alkotó hölgy közönséget.

Több ember már nem is fért volna be. Pont 8 órakor vette kezdetét a változatos műsor, melynek ügyes összeállítása valóban izlésre vall. Az estélyt Gounod „Faust ábrándjával” az ifjusági zenekar nyitotta meg. Majd Várdi Antal „Iskariot” című drámájából a „Feltámadás” című jelenetet szavalta Székely István tanuló, sok igyekezettel s benső érzéssel.

A műsor egyik legszebb száma volt ugyancsak Várdi Antal költeménye „Petőfi a hortobágyon”, melyet zenekísérettel Király G. növendék adott elő. A melodráma, melyet az ügyes előadás mellett, a vonós négyes kíséret szépsége s a háttérben felhangzott „a virágnak megtiltani nem lehet” című népdall szabatos előadása emelt, nagy tettségben részeseült.

Zolner „Étlap” négyese mit az ifjuság férfikara és Gabányi „Idéges embere”, melyet Csorba Lajos recitált, sok derűtséget okoztak. Legszebb szám volt Bethoven Adagio és Scherzója, melyet Kovács Sándor zene-tanár és 3 növendékéből álló vonós-négyes reprodukált. A nehéz darab előadásával a 4-es társaság valóban szép és dicséretes munkát végzett, melyért a közönség elismerő tapsal jutalmazta.

A 7 és 8-ik számok, Népdalok és Abt Ferenc „Dalra” című műve, melyeket az ének és zenekar együttesen adtak elő, szintén nagy tettségben részeseültek.

Szóval a fiatalság, főleg Kovács Sándor zene-tanár, kit a farszto betanításért elsősorban illet a kitüntetés, igazi kellemes szórakozást nyujtott. Nagy kár volt azonban, hogy a műsorban, önálló előadóként, Kovács Sándor zene-tanár, kit a múlt évben oly elragadtatással hallott a közönség, ezuttal nem szerepelt.

A 2 órai műsor után megmozdult az óriási tömeg, hogy helyet adjon a tánczo-

a Rinya megfordul, fősarjad a fű, hogy alig győzi hordani a szekér a drága szénát. Patalkja csukát, csikot, rakot bőven rejteget. Az Álmas már kiszökik Szigetvár alól, melyet oly sokáig ölelve tartott, de meg nem védhetett és a tünekeny Okorral ölelkezve Baranyába bujdosik. Még hűtlenebb a Kapos és a Koppány, kik külön uton szöknek ki a szüleik házból, hogy később idegen földön találkozzon, együtt vándoroljanak tovább. No, de Somogynak legalább van vize. — mondja a somogyi ember — nem úgy, mint Tolná-nak, a ki a lovát sem tudná megitatni, ha idegenből nem kapna vizet.

Víz és forrás mindenfelé, dombok tövében, erdők árnyékában; de egyik sem Hippokrene vagy Kastalia. A tudományban még részt keveset vehetsz. A zokszót nem könnyen felejtí az ember: mi csuda, ha akaratlanul is visszatérünk rá és védekezünk ellene, a hogy tudunk, rámutatván egyes helyekre, a hol mégis mintha mutatkoznak a szárnyas paripa lába nyoma. Lent Szigetvár körül három apró faluban, Horhi, Sztára és Kálmáncseh (régben Kálmánkirálycseh), a protestantismus három hírneves atyjának nyomait keresi és tiszteli az utókor. Ezek Melius Péter, az első magyar hitvitázó és fűvész, az énekes Sztárai Mihály és a tudós Kálmáncsehi Sánta Márton; egyuttal ez

utóbbinak születés helyén rövid virágzásu főiskolát is nyomoz. Fentebb Nagy-Bajom a költő Virág Benedek bölcsőjét és egy másik költő, Horváth Adám, elpusztult házának törmelkeit őrzi kegyelettel. Főntebb Sárdon Somsich Lásár s még feljebb, Niklán, a Berezsenyi ujjai alatt pengett a horatiusi lant. Még akkor a költők berkekben énekeltek, megvonulva kiki a maga fészkeben, mint a madarak. Csak Csokonainak nem volt fészke: ő végig trillázta Somogyot, csak egy a levegőben röpködve mint a pacsirta, vagy helyről helyre vándorolva mint egy elkésett troubadour. Legmaradandóbb műve „Dorottyá”, vig éposz, Somogyban játszik és alakjai közül nem egyet a maga tagjai között ismert föl az akkori somogyi társaság.

Ha Csokonai Dorottyáját olvassuk, láthatjuk belőle, hogy nagyon vidám élet folyt a kaposvári báltermekben és a nemesi kastélyokban is ketségkívtul. De ha nem a játékot, hanem a valódi életet keressük, ezt másutt kell keresnünk. Kéthelyen, a gróf Hunyadi József körében: Marczalib és Somogyvárott a gróf Széchenyi Ferenc főispán udvarában; Csurgón a gróf Festetich György zártkörű tudóstársaságában, Sárdon a Somsichkastélyban és Nagy-Bajomban a Sárközy István házánál.

„Hunyadi József gróf — írja a megyének és egyszersmind országunknak egyik kitünő vezérférja Somssich Pál — a külföld mévelt gazdáit kereste föl, a megyébe édesgette s általuk okszerint rendezvén be gazdaságát, ezekkel mint követésre méltó példákkal hatott honosaira.” Ez történt a multban s a jelenben hozzáférhetjük, hogy a kéthelyi uradalom berendezésében, ménese, juhászata, takarmánytermesztése, fásítása, csatornázása, gép-beruházásai összeségében Somogy nagyszámu mintagazdaságai között is mintagazdaság számba vehető. És ebben a tudományban részt eleget vehet mindenkinek a külföld is.

„Gróf Széchenyi Ferenc — írja tovább Somssich Pál — ifjakat, kikben magasabbra törekvő lelket sejtett, rang- és születés különbség nélkül udvarába hívott meg, hogy ott megismertesse velők a nagyobb és miveltebb körök szokásait. Somssich Miklós, Bodonyi József a derék jogtudós, a Talliánok, Stefait Gáspár, Bezeredy Pál, Szalay József, Xanthus Ignác, Kozma Ferenc és mások, mind Széchenyi Ferenc udvarában képződtek.” Egy apród iskola, melyben az ifjak bőv tudományt szereztek a közélet harszára,

(Folyt. köv.)

soknak. A caleidoscop nem nyúthat szebb képet, mint a mozgó tábor. Végre sikerült az elhelyezkedés. A fiatalság tánczra perdül s tánczol, tánczol, ki tudja meddig. . . . A mig bírja. Nem, hiszen soha ki nem fárad, nem a fáradalom, hanem a későn kelő téli lomha nap halvány képe űzi széjjel a fiatal tánczos sereget.

Reggel 7 óra van s még mindig 150 erős torokból hallatszik a „Sohse halunk meg”, „Hogy volt”, „No még egyet Kotyi”.

A mellékelyiségekben is vig élet folyik. Összeverődnek a hajdani diákok, kiket az „Alma máter” nevelt papává. S míg leányai s fiaik a parketen buzgózkodnak, addig ők bent az egyik fülkében virtuskodnak s a „régí nótákat” czimbalom mellett danolják. Közbe közbe könnyek hullanak a habzó pohárba. Szép könny ez, melyet a mult édes emléke s a jelen öröme csal a szemekből.

De út az óra, menni, válni kell. Mindenki fajtálja a válást s csak abban talál vigasztalást, hogy jövőre ismét látják egymást. Eloszlik a tánczó és danoló közönség. Mindenki meg van elégedve. Papák, mamák, leányok és fiuk egyaránt, még B sem haragszik s kész a bál főrendezőjének megbocsájtani s elismerésül 9 órakor hatalmas reggelivel igyekszik kiengesztelni „ő”-t, ki elég vakmerő volt „nála” rendezni ily sikerült estélyt.

Parizer, vereshagymával, meleg tej- és sligovicza, itt a reggeli rendező ur parancsoljon.

Xavér.

Szalóky Dániel és a jubiláló Csokonya.

— Farsangi telefon. —

Midőn látom a mi világunk eseményeinek folyását; midőn azon — a világhoz mérten parányi — testületben is, melynek ez idő szerint még tagja vagyok, akárhánszor alkalmam nyílik szemlelni, hogy a mostani idők falyama felszínre dobja az üresfejű könnyűeket s eltemeti melyére az értelmeseket; midőn látom, hogy nem az érdeme-seke, hanem a hánya-veti szájhősöke s a náluknál többérokot gyalázó arcátlan rágamazóké, saját hitvány portékájukat nagy lármával vásárra vivőké a hivatal s a kenyér; midőn látom, hogy az értelmetlen tömeg miként bálványozza a nyakára nőtt törpe nagyságot; midőn tapasztalom, hogy az ilyen törpe nagyság kormánypálcája alatt a tolakodó, hizelkedő, csuszó-mászó komédiások, kik mint a kameleon változtatják színüket, — megjegyzem, hogy a kameleon alatt állatot értek. — az önértetes szerényeknek mindenütt elebevágnak: midőn látom és tapasztalom mindezeket: igazán jól esik lelkennek, ha neha-néha szemembe tűnik egy-egy olyan hely és alkalom, — mint kopár homokszivatagban oázis, — hoi az érdem és munkásság is aratja a maga méltó jutalmát.

Jelen korunkban Somogyunknak — általam fájdalom, eléggé ismert, — sivatagjából egy ilyen kiemelkedő oázis a szép, a derék Csokonya község.

A tulajomó többségben földművesektől lakott községben évek óta „népnevelési egyesület”, „dalárda”, „polgári olvasókör” áll fent es virágozik szépen.

Szerencsés község, élén egy fáradhatatlan munkásságu s lánglelkű tanítóval! Ez a tanító: Szalóky Dániel, a szelid, jólelkű s örökifjú Szalóky Dániel! Ifjúkora éveiben hozta őt Somogyba Csokonyának szerencse-esillaga; a tanítói pályának szuró tövisei, a méltánytalanság, a hálátlanság fel-feltűnő jelenségei őt nem verték le s munkakedvét nem lohasztották le. Küzdött, hogy győzhessen; fáradozott, hogy másokat megnyugtathasson; rontott, hogy építhessen; tanult, hogy taníthasson.

És ő győzött, megnyugtatót, épített és tanított! E szavak elebünk tárják Szalóky Dániel életét. Győzött, mert immáron meg ellenségei s irigyei is elismerik az ő érdemeit; megnyugtatót: a sereg, melyet vezérelt, nyugodtan tekinthet vissza megfutott útjára; lerontván az elfoglaltságának, szelylehuzásnak ódon épületeit: a felvilágosodott-

ságnak, az egyetértésnek templomát építette helyeikre; tanított: erről bizonyosságot tehet Csokonyának értelmes, felvilágosult és minden jó iránt lelkesedő polgársága, mely sok ugynevezett minta-község lakosságának minden tekintetben messze felette áll!

Szalóky Dániel érdeme s egyszersmind jutalma is, hogy egy darab idő óta Csokonya polgárai ugyszólván minden évben jubilálnak.

A jubileumok sorát Szalóky Dániel tanítóságának 25-éves jubileuma nyitotta meg, mely alkalommal Csokonya érdemes polgárai: az egykori tanítványok megható módon nyilvánították hálájukat s elismerésüket jó tanítójuk iránt.

Ezt követte a „népnevelési egyesület” negyedszázados jubileuma, a melynek emléke szintén maradandóan élni fog a benne nagy számmal részt vettek szíveiben.

Most legközelebb pedig a „polgári olvasókör” rendezett 25-éves fenállásának emlékezésére egy pompásan sikerült innet.

Azt mondám fentebb, hogy eme jubileumok Szalóky Dánielnek érdemét és jutalmát együtt hirdetik.

Igenis! mert az ő élete, működése szorosán egybe van forrva Csokonyának minden nemes intézményével s mindezekben ott látjuk elválaszthatatlanul megörökítve az ő nemes s örökifjú lelket és szellemét.

A jutalom is ott van a jubilálók osztatlan szeretetében s ott van ama megnyugtató önértetben, hogy: „nem hiába küzdöttem s nem hiába fáradtam, mert alkotásaim élnek és virulnak!”

Adjon Isten, hogy még soká éljenek az alkotóval együtt! s miként az alkotó, úgy az alkotások is örök ifjúságban viruljanak! . . . Ad multos annos! . . .

A folyó évi január hó 13-án végbement ünnepélyről tudósítástomat az alábbiakban foglalom össze:

A csokonyai „polgári olvasókör” 25-éves jubilaris ünnepélye esti 8 órakor kezdődött az új közsegháznál. A műsor a következő volt:

Először a himnuszot énekelte a dalárda s ezután következett a meleg hangú elnöki megnyitó Szalóky Dánieltől.

Erre Szalóky Dániel olvasta fel az olvasókörnek érdekes vonásokban rajzolt s nagy figyelemmel hallgatott történetét.

Ezután Arany Bálint lépett az emelvényre s az ő szép érzelmes és értelmes előadásában nagy hatással szavalta el e sorok írójának ez alkalomra írott „Üdvözlés” című költeményét.

Majd a „szövegszót” elénekelvén a dalárda: Gruber György ur aratott zajos tapsot és keltett általános derűtséget „a felsült vologény” humoristicus előadásával.

Ezután a dalárda népdalokat énekelt s majd az elnöki zárszó elhangzásával a „szózat” accordjai zárták be a szép ünnepélyt.

*

A jubileumot hajnalig tartó táncz követte a Pittner-fele jónévi vendéglőben. A hangulatok derűtséget Pittner uram jó borai teljesen biztosították; a cigány pedig a talp alá valót bőven ontotta annak rendje és módja szerint.

Nagy és díszes közönség vett részt egy a jubileumon, mint a mulatságon. S reggel a bucsuzás perceiben egy sikerült mulatság édes emlékeivel gazdagabban hangoztató mindegyikünk eme szavakat: „Viszontlátásra! . . . a legközelebbi jubileumon! . . . Csokonyán!” . . .

Beke József

H i r e k.

— **Főgimnáziumunk építési ügye.** Említettük, hogy Vlassics Gyula közölte, miniszterhez a főgimnázium segélyezési ügyében 3-tagú küldöttség járt. A miniszter a küldöttséget igen rokonszervesen fogadta s a legjobb ígéretekkel tette.

— **Névnep.** Dr. Vida Károly főgimn. igazgató házána a házigazda tiszteletere

nagyszámu közönség jött össze. A névnapot űlő közönség, csaknem reggelig tánczolt.

— **Blaháné Kaposvárot.** A kaposvári fiatalság nem maradt el a szomszédos Zalavármegye arany ifjúságától Kanizsán a kereskedő ifjak január 19-én tartott báljukra Kury Klárát kérték fel közreműködésre, a ki a meghívás folytán le is utazott Kanizsára. A kaposvári kereskedő ifjúság pedig Blaha Lujzát kérte fel, hogy a februárban rendezendő hangversenyen vegyen részt. A mint a kaposvári lapok írják, Blaháné a meghívást elfogadta és közreműködését megígérte. Lesz tehát alkalmunk a nemzet csalogányát megyénkben is hallani.

— **Uj aljegyző.** A mint értesülünk a csurgói kir. járásbírósnágnál eredetileg albirói, később aljegyzői állásra módosított pályázat lejárt s az új aljegyzői állásra Végh István marczali joggyakornokot neveztek ki.

— **A csurgói dallkör sorsa.** A már öt év óta fent álló dalárdát, a tagok részéről legutóbb tanusított közöny miatt csaknem veszély fejegette. A kör a napokban közgyűlést tartott s határozatilag kimondotta, hogy a működő tagokat nem létezőnek tekinti. Tehát tabula rasa állott be, egyben azonban megbizta a közgyűlés Batori Lajos karnagyot, hogy saját belátása szerint válasszandó új tagokkal dalárdát szervezzen. A dalárda tehát nem oszlott fel, csak alakult. Legutóbb a szervezés meg is történt s egyelőre mintegy 14 taggal új dalárda alakult, mely már a jövő hóban nyilvános estélyen lép a közönség elé. A mennyire sajnáltuk volna, ha a közhasznú intézmény, saját szegényeinkre megszűnik, ep oly szintén örvendünk, hogy volt mégis expediens, mely a városunk díszét képező kört új életre hozta.

— **Megegy gyűlés.** Somogyvármegye törvényhatósága február 4-én közgyűlést tart. A napirendre mintegy 103 ügy van elintézés végett kitűzve. Városunkat érdeklő 2 ügydarab került tárgyalás alá: S. b. Antal volt jegyző tartozásának részbeni leírása és az ovó női fizetés felemelése. A tárgysorozatba felvan véve az új mezőrendőrségi törv. alapján letesítendő járási mezőgazdasági bizottságok szervezéséről, és a pásztorokról szóló szabályrendeletek megállapítása.

— **Csurgó város képviselő-testülete** jan. 24-én ülést tartott. Ez alkalommal több fontos tárgy került szóba és nyert elintézés. Így többek közt, ki mondatott, hogy az óvárosi reszen a menház, és a járványkórház ez év folyamán felepitendő. Az építés árlejtés útján lesz kiadva s az árlejtés mielőbbi megejtésére az előjáróság utasított. Egy temető szabályrendelet készítettett, melyet tájékozasul legközelebb egész terjedelmében közlünk. Új temetkezési helyül a ref. templom háttérére megett s a faiskola felett elterülő tér kiszemeltetett, mely annak idején megvásárlandó, esetleg kisajátítandó. Ezen kívül mintegy 6 rendbeli ügy nyert elintézését.

— **Időjárásunk.** Ismét telre fordult, sőt mondhatjuk csak most kezd igazán tél lenni. A hét elején 8—12 fokos éjeli fagyok és erős hideg szelek jártak. havazással. Ujból lehet szánkózni és korecsolyázni.

— **A csurgói segélyszövetkezet I.** évtársulata rövid pár nap alatt befejezte felszámolását. Kifizettetett 222 könyvecskére 25732 frt. tőke és 6304 frt 28 kr. osztalek, vagyis összesen 32037 frt 28 kr., mely minden esetre kielégítő eredmény és racionális eljárás, méltó a további bizalom és támogatásra.

— **Villanyvilágítás Kaposváron.** Hosszas vajadás után végre Somogyvármegye fővárosában is a modern fény fogja a világosságot terjeszteni. Már a munkálatokat megkezdtek s az oszlopokat leakták. A tavaszra az összes munkálattal elkészülnek. Nálunk még megteszi a petrolium lámpa is, csak legalább az égne.

— **A csurgói segélyszövetkezet** február hó 17-én tartja évi rendes közgyűlést a városház tanácstermében. A közgyűlés tárgyai általános tisztújítás és az igazgatósági felügyelő bizottsági tagok választása.

— **A 6-ik casinóestély.** Lassaukent belejön és hozzászokik közönségünk a házasias jellegű estélyekhez. A 6 estély közül kivéven az elsőt, mely eléggé látogatott volt, egy sem sikerült annyira, mint a 6-ik. A szellemi szórakozást ez uttal Hercz József állam vasuti mérnök nyújtotta, ki egy valóban szellemes bevezetés kíséretében, a kelet egyik híres költőjének remek költeményét mutatta be. Az estély legnagyobb részét Anyos recitátor mulatságos előadása töltötte be. Anyos, ki közönségünk előtt nem ismeretlen már szerzett néhány kellemes estét, véletlenül került újból hozzánk. Január 27-án d. u. a főgimnáziumban, este pedig a casinóestélyen tartott előadást. Közönségünk kitünően mulatott Anyos különféle alakításán és imitálásán. Különösen tetszésben részesült Coppe Ferencz francia író hatásos drámája, melyet Anyos rendkívüli élenk színezéssel szépen, természetesen szavalt. A többi darabjai folytoros derűtségben tartották a közönséget. Tíz órakor megkezdődött a táncz s általános jó kedv mellett 3 óráig tartott. A jelenvolt hölgyek nevsora következő. Bátorj Lajosné és Jolán, Bóné Kálmánné, dr. Ehn Kálmánné, Héjas Pálné és Irma, Hercz Józsefné, dr. Hochreiter Kornélné, dr. Mayerhofer Lajosné, dr. Nagy Sándorné, Bósz Irén (Trešovác), Dombó Nelli, Paizs Etel (N-Atád), öz. Plachner Nándorné, öz. Radicsné, dr. Venetianer Lajosné, dr. Vida Károlyné. A legközelebbi casinóestély febr. 9-én lesz megtartva.

— **A berzenozel önk. tüzoltó-testület** javára folyó évi január hó 26-án rendezett tombolával egybekötött tánczvigalom úgy anyagi mint erkölcsi tekintetben kitünően sikerült, amennyiben közel 100 frt tiszta hasznót hozott s a ritka fesztelen jókedv reggeli 6 óráig együtt tartotta az élénk társaságot. — Felülizettek: Gróf Festetich Tassiló ur 10 frt. Babóchay László, Reich Adolf (N-Kanizsa), Smidt Fülöp (Bares) 2—2 frt. Vidosfalvy Ernő és Radovics István (Alsók) 1 frt 30 krt. Czmerk József és Fepkor János 1 frt 20 krt. Kavulák János, Kohn Sándor, Tikker János (Csurgó), Büchler Mór (Csurgó) 1—1 frt. Taiger Lajos, dr. Schwarz Mihály, öz. Fáy Ernőné urnó, Mautner Albert, Kaufmann Albert, Kaufmann Soma, Handley Soma 80—80 krt. Eglesz Péter 60 kr. Dienstenberger Lajos 50 kr. Tóth Lajos (N-Kanizsa), Schröder Jenő (N-Kanizsa), Kremsier Adolf, Schlessinger Géza, Hoffmann Gyula, Rosenthal Izidor, Madarász János, öz. Nyul Jánosné urné, Rác Béla, Kremsier Armin, Breiner Adolf (Csurgó), Guttman Adolf, Melcsók Lajos, Salamon Ferencz (Csurgó), Szabó Lajos, Berzer József, Szántó Imre urak 40—40 krt. A szíves felhívásoknak — valamint azon nemeskeblű nőknek és mindazoknak, kik a valóban szép és csinos tombolátárgyakat ajándékozni s így a tüzoltó-testület nem remélt szép jövedelmet előmozdítani kegyesek voltak — mely köszönetét nyilvánítja, a berzenozel önkéntes tüzoltó-testület nevében Dienstenberger Lajos titkár.

— **Meghívó.** A n-kanizsai posta- és távirtda tisztikar f. é. febr. 6-án a polgári egyesület helyiségében családias jellegű zártkörű tánczestélyt rendez.

— **Vesztett kutyák mindenfelé.** Járásunkban naponként érkeznek a hírek, hogy itt is ott is kóbor vestett ebek kószálnak. Legutóbb Belezán fordult elő ebmarás. A kutya nyomtalanul eltűnt s így nem volt megállítható, hogy az eb meg volt-e tényleg vesztve. A megmaradt fiút Bpestre szállították. Városunkban — igen helyesen — a legzigorubb vendelelet adták ki. A kutyák 40 napon át felügyelet alatt zárva tartandók. Több községben csaknem az összes kutyákat agyonlődözték.

— **Felakasztotta magát.** Tóth Ferencz udvarhelyi paraszt gazda január 26. a vele egyháiban lakó házigazdájától gabonát lopott. A tolvajt a házbellek meglesték és tetten érték. Valószínűleg a feletti szegye-
neben s talán felve attól, hogy a lopást feljelentik, Tóth 27-én saját padlásán felakasztotta magát. A vizsgálat lez hívatva egyébként kideríteni, hogy gyilkosság, vagy öngyilkosság történt-e fent. A esendőségű Tóth ellen előzőleg pár nappal tétetett más lopásért feljelentést s a esendőség kutatást is tartott, melynek eredményeképp némi apróbb lopott tárgy elő is került Tóthnál. Lehet hogy a büntetéstől félelem miatt követte el tettét.

— **Egy teljesen jó karban levő felderes kocsí, ruganyos ülésseel 50 frtért eladó. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal.**

C s a r n o k.

Lucza széke

(vagy a cigányzó boszuj.)
(Folytatás.)

Jól van, jól van, csak ne heveskedj, juttass nekem is a boszujból édes fiam, mert az én becsületemen akartak föltot ejteni — az pedig törzsünk sajátja! Tudod, hogy arra mily feltekenyek törzsünk tagjai! Hogyan áldhatnának össze benneteket, ha áldásomnak nem volna fogantaja, mert moeskos kezek hintettek fejetekre?

De beszélj tovább, hol vagy most? A régi jégveremben, amelyet senki nem használ többé.

Kerti szerek, ásó, kapa, régi vasak halmaza között a jegyzői lakás kis udvarának hátsó szeliben.

Jól van, fiam, most elmehetsz, de holnap ilyenkor itt legy és hozz hírt unokámról.

Most pedig hagyj nyugodnom —

A kora hajnal talpon talála a falubelieket. Nem mintha a sürgös teendők halmaza kívánta volna, mert hiszen a késő őszi idő mindig nyugalmasabb a gazdákra, mint az évek többi szaka. — hanem nagy megbeszélési való előtt állottak az asszonyok, komoly tanácskozás előtt a férfiak és nagy aggodalmak között a fiatal szerelmesek. — Gondolatainknak gócz pontja a vén Czipra volt. — Benne összpontosult most minden. — Az asszonyép sietve ment az istálló felé megfejni tehenét, hogy nem esett-e benne kár? —

A gazda esodálkozva ropogtatta meg kipihent tagjait, nagyokat asított, nyújtzkodott, de bizony sem az álla, nem esett le ásitás közben, sem a keze nem volt zsibadt felkelés után, de még lelegzete is könnyebb volt az öreg apósnak is, pedig máskor hogy bántotta a kehe . . .

— Hej! mégis csak jó volt azt a vén kuruzslót biztonságba helyezni, még a harmat is megvastagodott azóta, — dühöng a kisbíró a dércsippelt levelekre tekintve és biztonsága tudatában lomhán lépegetett, egy kis pinczéből rögtönzött börtön felé, a hol az öreg Czipra fogva volt.

„No élsz-e még te vén boszorkány?!“ — lök egyet a pincze ajtaján a kisbíró, nem merte beljebb lépni, mert fél, hogy valami nyavalya rögtön elfogja egy födel alatt a vén Czipra kezében.

— Tán szebben is köszönhetné az embert kigyelmed, — motyog felé a cigányzó.

— De elégedetlen vagy! bizon még tanogatnád az érdemes ember fiát he!!

— Jól van, jól; majd adja még kigyelmed alább is. Csak vigyázzon, mert olyan lesz ám a „fogadj isten is, mint az adjon isten!“

— No no! feuyegetni akarsz? Megvan már törve a te hatalmad, azt hiszed félek tőled, mi?!

— Majd rám szorulhat még, kisbíró uram, csak várjon a sorára!

— Nem kell már bájjtal, úgy is torkig vagyok . . .

Tudom tudom lelkem, hogy mivel; nem esszel ám, mint kigyelmed gondolja, hanem ugye lelkem borral?

— Borral, hi-hi-hi, huhuhu, — vigyorog a boszorka.

— No hogy meg te csufolodni is mersz! Várj csak, ezt megkeserülöd még te vén esont!

— Ha vén is, de nem rosz esont, mint kigyelmed.

— Elhaltgass, mert én nem feleselni jöttem hozzád; nesze! szól boszusan a lefözt kisbíró, egy darab kenyeret és egy korsó vizet lökve a cigányzó felé és racsukta az ajtót a rögtönzött börtönör.

De alig távozott, már is egy fiatal leányzó szaladt le a pincze lépcsőjén és félelken tekingetve körül, lassan nyitotta fel a megrozsdásodott zárt. Az ajtó esikorgására a cigányzó feltekintett.

— Talán bizon van meg valami elfelejtett gorombasága a tarisznyában, hogy ilyen hamar visszatért kigyelmed kisbíró uram? mond a cigányzó várakozással.

— Lassan legy, vén Czipra, én vagyok Lucza, a jegyző leánya. Eljöttem hozzád, hogy tanácsodat kikérjem, hogy mondj nekem jövendő, hogy adj nekem jegyesem részére bájjtal. —

(Folyt. köv.)

Szaák Luiza.

Pályázati hirdetmény.

Csurgó nagyközség képviselő-testületének megbízásából, közhírré tesszük, hogy Somogyvármegye tekintetes törvényhatóságának 1894. évi 470-23618 számú határozatával jóváhagyott terv és költségvetés értelmében egy járvány-kórház és u. n. Csurgó Ó-városban emelendő menház fog építenni.

A járvány-kórház építési költségei, 1968 frtban a menház építési költségei, 2689 frtban állapítatnak meg.

Vállalkozók tartoznak a megállapított költségek fejében 10 % -ot készpénz v. ovadekképes értékpapirokban, az árlejtés megkezdése előtt, a községi bíró kezeihez letenni.

Az árlejtés napja 1895. év február hó 11-én délután 2 órakor Csurgó nagyközség házánál leend.

Egyébb feltételek a nagyközség jegyzői hivatalánál megtudhatók.

Csurgón 1895. január hó 27.

91 1—1.

SÁRKÖZY ANDOR
jegyző.

POSTEK ANTAL
községi bíró.